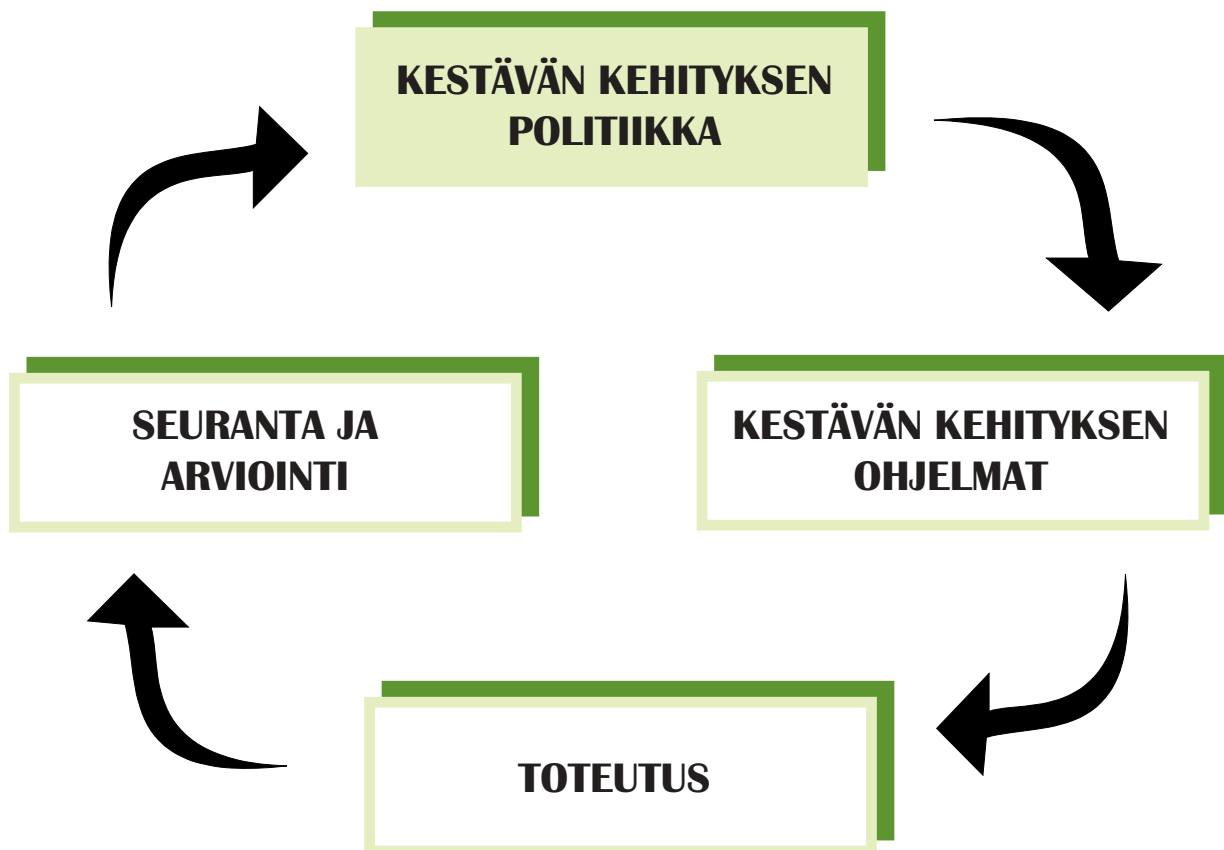

OULU KASVAA KESTÄVÄSTI

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.12.2001 § 147.

Oulun kaupungin kestävän kehityksen politiikka

OULU KASVAA KESTÄVÄSTI

Oulun kaupunki
Ympäristövirasto
Julkaisu 5/2001

ESIPUHE

Paikallishallinnon merkitys kestävän kehityksen edistämisessä on merkittävä ja Oulun kaupunki on ollut tässä 1990-luvun puolivälissä vilkkaasti käynnistyneessä toiminnassa Suomen kaupunkien kärkijoukkoa.

Ensimmäinen Oulun kaupungin kestävän kehityksen politiikka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.5.1997 § 62. Päätöksen mukaisesti Oulun kaupungin kestävän kehityksen politiikka muodostaa perustan, jolle kaupunki asettaa tavoitteensa ja päämääränsä. Poliittikan päämäärät ja tavoitteet konkretisoituvat käytännön toimiksi hallintokuntien ja liikelaitosten laatimissa kestävän kehityksen ohjelmissa

Kaupungin kasvaessa myös elinympäristön kehittämisessä nousee esille uusia kysymyksiä. Uuden valtuustokauden alkaessa on tullut ajankohtaiseksi tarkastella asiaa uudelleen. Kaupunginjohtaja asetti 27.3.2001 työryhmän valmistelemaan esityksen kaupunginhallitukselle kestävän kehityksen politiikan päivityksestä.

Työryhmään ovat kuuluneet Pekka Vuononvir-

ta ympäristövirastosta (puheenjohtaja), Markku Illikainen Oulun Jätehuollosta, Väinö Jounila teknisestä keskukselta, Seppo Kangas liikuntavirastosta, Risto Kantola Oulun Energiasta, Tapani Mäkikyrö rakennusvalvontavirastosta, Antti Määttä keskusvirastosta, Pekka Pasanen opetusvirastosta, Pekka Pesonen Oulun Vedestä, Jukka Syvävirta sosiaali- ja terveystoimesta, Risto Vuoria kulttuuritoimesta sekä Marketta Karhu ympäristövirastosta (sihteeri).

Työn valmistelu käynnistyi 6.4.2001 pidetyllä tilaisuudella, jossa käsiteltiin kestävän kehityksen politiikan merkitystä kaupunkitasolla, aiemmin laaditun politiikan tavoitteita ja toteutumista sekä tulevaisuuden haasteita. Tilaisuuteen oli kutsuttu edustajia kaikista hallintokunnista. Valmisteluvaiheessa työryhmä on esitellyt työn sisältöä eri hallintokuntien edustajista koostuvalle kestävän kehityksen seurantaryhmälle ja saanut kommentteja heiltä.

Kaupungin suunnittelujärjestelmässä kestävän kehityksen politiikka on osa kaupungin strategiaa. Kestävän kehityksen politiikka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.12.2001 § 147.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	7
OULUN KAUPUNGIN KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMINTAOHJELMA	9
Kestävän kehityksen politiikka	9
Kestävän kehityksen ohjelmat	10
Seuranta ja arviointi	10
OULU KASVAA KESTÄVÄSTI - OULUN KAUPUNGIN KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKKA	11
I ASENTEET JOHTAVAT SITOUTUMISEEN	11
II OLOSUHTEET LUOVAT MAHDOLLISUUDET	12
III TOIMINTATAPAVALINNOILLA KOHTI JATKUVAA PARANTAMISTA	13
Maankäyttö ja liikenne	13
Taloudellinen kestävyys ja yritystoiminta	15
Kuormitus ja kulutus	16

JOHDANTO

Viime vuosina ympäristöasiat ovat tulleet entistä kiinteämmäksi osaksi kaikkea koko yhteiskunnallista ajattelua ja toimintaa. Ympäristönsuojelun tavoitteenasettelusta on edetty kestäväen kehityksen tavoitteluun ja näin ekologista näkökulmaa on laajennettu taloudellisella, sosiaalisella ja kulttuurillisella ulottuvuudella. Korjaavista toimista on siirrytty ennaltaehkäisyyn, yksittäisten vaikutusten arvioinnista kokonaisvaltaisuuteen, kohdekohtaisesta luonnonsuojelusta luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon. Yleisesti on ymmärretty, että kaikella toiminnalla on ympäristöulottuvuus ja vastuu hyvästä ympäristöstä kuuluu kaikille.

Hyvää ympäristön tilaa, viihtyisää elinympäristöä ja monipuolista luontoa pidetään liian usein itsestäänselvyyksinä. Näin ei kuitenkaan aina ole ja uhka ympäristölle merkitsee uhkaa myös terveydelle ja hyvinvoinnille. Ympäristöhaittojen ennaltaehkäisy ja elinympäristön kehittäminen edellyttävät ympäristöasioiden liittämistä pysyväksi osaksi jokapäivästä suunnittelua ja päätöksentekoa.

Lähtökohta kansainvälinen, toiminta paikallinen

Rion ympäristö- ja kehityskonferenssissa vuonna 1992 hyväksyttiin Agenda 21 -asiakirja, jossa esitettiin toimenpiteitä 21. vuosisadalle maapallon tilan saamiseksi kestäväälle pohjalle. Asiakirjassa tuotiin esille myös paikallishallinnon merkitys ja luvussa 28 kuntia kannustettiin laatimaan omat paikallisagendas kestäväen kehityksen edistämiseksi.

Kansallista kestäväen kehityksen prosessia on Suomessa koordinoitu ja edistetty aktiivisesti valtioneuvostosta käsin. Toimintaan ovat osallistuneet ministeriöiden lisäksi kansalaisyhteis-

kunnan eri toimijatahot. Seurantavastuu on kestäväen kehityksen toimikunnalla, jota johtaa pääministeri. Suomen kestäväen kehityksen politiikka on linjattu kolmessa ohjelma-asiakirjassa:

- Kestävä kehitys ja Suomi, Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle (1990);
- Kestävä kehitys, Lähivuosien toimenpiteitä Suomessa ja Suomen kansainvälisessä yhteistyössä (1995);
- Hallituksen kestäväen kehityksen ohjelma, Valtioneuvoston periaatepäätös ekologisen kestävyuden edistämisestä (1998).

Hallituksen kestäväen kehityksen ohjelmalla pyritään ekologiseen kestävyuteen ja sitä edistävien taloudellisten sekä sosiaalisten ja kulttuuristen edellytysten luomiseen. Strategiset tavoitteet ja toimintalinjat on esitetty seuraaville toimialoille: kansainvälinen yhteistyö, kulutus, tuotanto ja tuotteet, energiatalous, aluerakenne, yhdyskunnat ja liikenne, maaseutu ja uusiutuvien luonnonvarojen käyttö sekä tutkimus ja koulutus.

Suomessa paikallisagendatyö on käynnistynyt vilkkaana. Suomen Kuntaliiton rooli toiminnan käynnistäjänä on ollut huomattava. Tällä hetkellä kestäväen kehityksen ohjelmia ja paikallisagendatyötä tehdään yli puolessa Suomen kunnista.

Lähitulevaisuuden keskeisiä ympäristökysymyksiä ovat yhdyskuntarakenneratkaisut, liikenteen kehitys, vesiensuojelu, jätehuolto, luonnon monimuotoisuuden suojele ja ilmastomuutoksen ehkäisy. Ympäristökysymysten ratkaisuun kunnilla on käytössään monenlaisia ohjaukeinoja, kuten ympäristöluvat, kaavoitus, maksut ja tuet, tiedotus, koulutus ja tutkimus sekä ympäristöasioiden hallintajärjes-

telmät. Tulokset eivät näy hetkessä ja se min-kälaisia valintoja kukin kunta tekee riippuu ennen kaikkea arvoista ja asenteista.

KESTÄVÄ KEHITYS ON

- **ekologisesti kestävä kehitys**, jonka perusehtona on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttaminen maapallon luonnonvaroihin ja luonnon sietokykyyn.
- **yhteiskunnallisesti oikeudenmukaista** kehitystä, joka turvaa ihmisille yhdenvertaiset mahdollisuudet oman hyvinvointinsa luomiseen, perusoikeuksien toteuttamiseen ja elämän perusedellytyksen hankkimiseen sekä mahdollisuuden tasa-arvoiseen osallistumiseen ja vastuunottoon päätöksenteossa omassa maassa ja maailmanyhteisössä.
- **ihmisen henkisesti uudistuvaa** kehitystä, joka mahdollistaa vapaan henkisen toiminnan, eettisen kasvun sekä kulttuurien moninaisuuden säilymisen ja kehittymisen sukupolvesta toiseen.

(Suomen kestävän kehityksen toimikunta 1995)

OULUN KAUPUNGIN KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMINTAOHJELMA

Oulun kaupungin kestävän kehityksen toimintaohjelman pyrkimyksenä on löytää keinot pitkäjänteiselle, kokonaisuuksia tarkastelevalle kehitystyölle, jonka tuloksena on ekologisti ja taloudellisesti kestävä, sosiaalisesti ja kulttuurisesti monipuolinen kaupunki. Toimintaohjelma luo jatkuvan prosessin, jota tarkennetaan ja täydennetään ja johon kaikki voivat osallistua.

Toimintaohjelma muodostuu

- koko kaupungin toimintaa ohjaavasta kestävän kehityksen politiikasta;
- politiikan päämäärät käytännön toimiksi konkretisoivista kestävän kehityksen ohjelmista;
- seurannasta ja arvioinnista.

Kestävän kehityksen politiikka

Kaupungin kestävän kehityksen politiikka on strategiatason asiakirja, jossa esitetään kestävän kehityksen edistämiseen tähtäävän toiminnan päämäärät. Politiikka luo tulevaisuudenkuvan kaupungista, jonka tavoitteena on ympäristön tilan jatkuva parantaminen, joka ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja perinteet ja jonka taloudellinen toimeentulo on vakaalla pohjalla.

Kestävän kehityksen politiikka on kaupungin tahdon ilmaisu siitä, minkälainen elinympäristö asukkaille halutaan tarjota. Kaupungin rooli paikallisena toimijana on keskeinen ja kestävän kehityksen politiikka on myös osa kunnallista suunnittelujärjestelmää. Politiikka on osa kaupungin pitkän aikavälin strategiaa ja osoittaa mihin suuntaan kaupunkia kehitetään.

Oulun kaupungin kestävän kehityksen politiikka 2001 lähtee liikkeelle kolmesta toisiinsa

kiinteästi liittyvästä pääkohdasta; asenteista, olosuhteista ja toimintatavoista. Kunkin kohdalle selitetään, mitä se tarkoittaa kestävän kehityksen näkökulmasta, asetetaan paikalliset päämäärät ja esitetään keinoja päämääriin pääsemiseksi.

Edellinen kestävän kehityksen politiikka käsitti kahdeksan paikallisesti keskeistä painopistealuetta tavoitteineen sekä keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Politiikka osoittautui sisällöltään kattavaksi ja strategisena asiakirjana hyvin toimivaksi. Paikalleen pysähtyminen ei kuitenkaan ole kehitystä - kaupunki kasvaa ja olosuhteet muuttuvat.

Uusi kestävän kehityksen politiikka kannustaa kaupungin omaa henkilöstöä ja myös muita tahoja toimimaan ympäristön, terveyden, turvallisuuden ja talouden kannalta vastuullisella tavalla. Oululla on kaikki mahdollisuudet olla myös kestävän kehityksen huippuosaaja.

Kestävän kehityksen ohjelmat

Oulun kaupungin kestävän kehityksen toimintaohjelman toteutuksen lähtökohtana on käytännön läheisyys. Jokaiselta hallintokunnalta ja liikelaitokselta edellytetään omaa konkreettista kestävän kehityksen ohjelmaa. Omien ohjelmiansa ohella hallintokunnat ja liikelaitokset esittävät talousarviossa kestävää kehitystä koskevat toiminnalliset tavoitteensa.

Politiikan päivittämisen myötä myös hallintokuntien ja liikelaitosten on aika tarkastella asiaa oman toimintansa kannaltaan uudelleen. Hallintokunta- ja työyksikkökohtaisten ohjelmien päivityksen yhteydessä on tarpeen miettiä nykyisten toimenpideohjelmien toimivuus ja kattavuus sekä mm. mahdolliset yhtymäkohdat laatu- ja ympäristöjärjestelmien kanssa.

Suunnittelussa ja toiminnassa tulee ottaa huomioon kaupungin kestävän kehityksen politiikan tavoitteet. Kestävän kehityksen periaatteiden laajentamiseksi koko kaupungin toimintaan on erityistä huomiota kiinnitettävä sidosryhmäyhteistyöhön. Kestävän kehityksen edistäminen on myös keskeinen osa päätöksentekoa ja tieto hallintokuntien toimintatavoista ja

toteutuneesta toiminnasta on tarpeen tuoda lautakunnille vuosittain.

Seuranta ja arviointi

Kestävän kehityksen toimintaohjelman toteutuminen edellyttää säännöllistä seuranta- ja kuvaavien ja luotettavien indikaattoreiden kehittämistä.

Kestävän kehityksen seurantaraportti esitetään kaupungin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen liitteenä vuosittain. Kestävän kehityksen toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan samoin keinoin kuin muidenkin toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Kestävän kehityksen toimintaohjelman seurannasta ja kehittämisestä vastaa eri hallintokuntien edustajista koottu kestävän kehityksen seurantaryhmä. Yhteenvedon koko kaupungin kestävän kehityksen toiminnasta laatii ympäristövirasto, joka myös vastaa ohjelmien koordinoinnista ja sekä seurannan kehittämisestä. Vastuu tiedon tuottamisesta kuuluu hallintokunnille, jotka myös vastaavat lautakuntatason raportoinnista.

OULUN KAUPUNGIN KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKKA

OULU KASVAA KESTÄVÄSTI

I Asenteet johtavat sitoutumiseen

II Olosuhteet luovat mahdollisuudet

III Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista

Oulu kasvaa kestävästi - Oulun kaupungin kestävä kehityksen politiikka

I Asenteet johtavat sitoutumiseen

Myönteinen asenne ympäristöä kohtaan vahvistaa valintoja kestävä kehityksen edistämiseksi olipa kyse omasta arkielämästä, työssä toimimisesta tai yhteisten asioiden hoitamisesta. Valinta paremman ympäristön puolesta edellyttää riittävää tietoa siitä, mitä pitää tehdä. Ympäristötietoisuuden kasvun myötä asenteet ja arvot muuttuvat ja vastuu ympäristöstä lisääntyy. Kestävä kehitys on jatkuvaa parantamista ja elinikäistä oppimista.

Oulussa päämääränä on:

- lisätä kaupunkilaisten ympäristötietoisuutta ja vahvistaa henkilökohtaista ympäristövastuuta
- sitouttaa ja motivoida asukkaat, työntekijät ja päättäjät toimintaan kestävä kehityksen edistämiseksi
- saada aikaan muutosta jokapäiväisiin toimintatapoihin ja käyttäytymismalleihin
- kehittää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

Keinoja päämäärien saavuttamiseksi:

Lisätään tiedotusta jokapäiväisten valintojen ympäristövaikutuksista hyödyntämällä sekä perinteistä että sähköistä tiedonvälitystä.

Luodaan pysyvä käytäntö kaupunkilaisille suunnattavan tiedonjakeluun säännöllisesti toistuvien tapahtumien sekä säännöllisesti julkaistavien tiedotteiden.

Vahvistetaan kestävä kehityksen ja ympäristökasvatuksen osuutta päiväkodeissa ja eri aseteisissa oppilaitoksissa.

Järjestetään kestävä kehitykseen liittyviä teemaprojekteja yhteistyössä eri oppilaitosten, yhteisöjen ja yritysten kanssa.

Koulutetaan kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä ymmärtämään paremmin kestävä kehityksen sisältö ja mahdollisuudet.

Kehitetään kaupunkiorganisaatiota ympäristöstään vastuuta kantavaksi työyhteisöksi ja omi-

en toimintojen esimerkillisyydellä välitetään ympäristötietoa eri yhteistyötahoille.

Päivitetään hallintokuntien kestävä kehityksen ohjelmat ja määritellään ympäristövastuut johtotasolta jokaiseen työntekijään.

Palkitaan kestävä kehityksen edistämässä onnistuneita.

Kehitetään uusia kestävä kehitystä edistäviä toimintamuotoja yritysten, yhdistysten ja järjestöjen toimintaan painottaen mahdollisuuksia vaikuttaa elinympäristönsä laatuun.

Sisällytetään asuinalueiden ympäristöasiat säännölliseksi osaksi lähidemokratiatoimintaa.

Valitaan Oululle kestävä kehityksen mittarit, jotka kuvaavat kaupungin toiminnan ja kaupunkilaisten elämäntavan kestävyyttä sekä antavat palautetta kaupungin työyksiköiden onnistumisesta kestävä kehityksen työssään.

II Olosuhteet luovat mahdollisuudet

Elinympäristö rakentuu luonnon olosuhteiden, kulttuurin ja elinkeinoelämän välisestä vuorovaikutuksesta. Kestävän kehityksen mukaisen hyvän elämän edellytyksenä on ympäristö, jossa fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset näkökohdat ovat tasapainossa. Hyvä elinympäristö tukee ja parantaa ihmisen omia edellytyksiä hallita elämäntilanteitaan, kehittää luovuttaan sekä edistää terveyttään ja sosiaalista selviytymistään.

Oulussa päämääränä on:

- kehittää kaupunkia paikallisia luonnonolosuhteita hyödyntäen ja kunnioittaen
- taata asukkaille laadukas lähiympäristö sekä riittävät virkistys- ja vapaa-ajanviettoalueet luonnon monimuotoisuutta heikentämättä
- vahvistaa kulttuuriympäristön ominaispiirteiden tunnistamista ja säilyttämistä
- lisätä suvaitsevuutta ja kohdata monikulttuurisuus voimavarana
- taata riittävät palvelut kaupunkilaisten selviytymiseksi erilaisissa elämäntilanteissa

Keinoja päämäärien saavuttamiseksi:

Kehitetään asuinalueita tasapuolisesti kaupunkilaisten tasa-arvoisuudesta huolehtien sekä yhteenkuuluvaisuutta ja turvallisuuden tunnetta vahvistaen.

Varmistetaan, että kaikissa suunnittelutehtävissä taloudelliset ja ajankäytölliset edellytykset ovat riittävät huolellisesti ja monipuolisesti tutkittujen suunnitelmien syntymiselle ja toteuttamiselle.

Tuetaan asukkaiden, erityisesti lasten ja nuorten, kasvua moniarvoiseen yhteiskuntaan takamalla laadukkaat peruspalvelut jokaisen omalla asuntopuolella.

Lisätään kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kaupungin palveluita suunniteltaessa.

Hoidetaan luonnonsuojelu- ja virkistysalueita sovittamalla luonnonarvojen säilyminen ja eri käyttömuodot.

Monipuolistetaan kaupungin tarjoamia virkistys- ja vapaa-ajanpalveluita alueellisesti kattaviksi ja eri kohderyhmien tarpeet tyydyttäväksi.

Kannustetaan kaupunkilaisia lähiympäristöön tukeutuvaan harrastustoimintaan.

Laajennetaan kulttuuriympäristön esittelyä luonnon kohteilla ja kehitetään kaupunkiluonnon pienistä kohteista kaupunkilaisten ”vihreitä olohuoneita”.

Kannustetaan kulttuurintekijöitä uusiin ratkaisuihin ja luoviin kokeiluihin paikallisen kulttuurin vahvaa historiaa ja perinnettä hyväksikäyttäen.

Tarjotaan kulttuuripalveluita kaikille väestö- ja ikäryhmille ja pidetään kulttuuripalveluiden käyttökynnys mahdollisimman alhaisena.

Käynnistetään hankkeita monikulttuurisuuden hyväksymiseksi ja hyödyntämiseksi.

III Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista

MAANKÄYTTÖ JA LIIKENNE

Kestävän kehityksen mukaisella maankäytön suunnittelulla edistetään sellaisen yhdyskuntarakenteen syntyä, joka säästää kasvullista maata, uusiutumattomia luonnonvaroja ja energiaa, aiheuttaa mahdollisimman vähän ympäristöhaittoja, turvaa luonnon monimuotoisuuden ja säilyttää alueen omaleimaisuuden. Liikkumisen järjestäminen kestävällä tavalla edellyttää yhdyskuntarakenteen suunnittelua ja toimintojen sijoittamista siten, että vähennetään henkilöauton käyttötarvetta ja tarjotaan tasapuoliset mahdollisuudet vaihtoehtoisten liikennemuotojen käyttämiseen.

Oulussa päämääränä on:

- toteuttaa seudun maankäytönsuunnittelua yhdessä seudun kuntien kanssa siten, että luodaan toimiva, viihtyisä, turvallinen ja taloudellinen yhdyskuntarakenne
- saada aikaan yhdyskunta, joka sopeutuu muutoksiin ja jättää tulevillekin sukupolville kehittämismahdollisuuksia
- sovittaa yhteen alueiden eri käyttömuotoja moninaiskäytön periaatteella ja tuoda kaupunkiluonto, rannat, vesistöt ja metsät mahdollisimman monen oululaisen ulottuville
- toteuttaa liikennejärjestelmä, jossa joukkoliikenteen ja muiden henkilöautolle vaihtoehtoisten liikennemuotojen osuutta kasvatetaan
- luoda korkeatasoisesta viherverkostosta kaupungille kilpailuetu

Keinoja päämäärien saavuttamiseksi:

Kehitetään kaupunkirakennetta seudullisesti siten, että maankäytön ja liikenteen suunnittelu tapahtuu samanaikaisesti ja että vaikutus selvitykset tehdään riittävän monipuolisesti.

Tiedotetaan vireillä olevista hankkeista ja suunnitteluperiaatteista kaupunkilaisten ja hallinnon vuorovaikutuksen vahvistamiseksi kaupunkisuunnittelussa.

Suunnataan kasvavan kaupungin uudisrakentaminen ensisijaisesti täydentämään seudun olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntämällä maankäytön muutosalueet.

Kehitetään tiivis ja vetovoimainen ydinkeskus-

ta mm. keskustan jalankulkualuetta laajentamalla sekä pysäköinti- ja huoltoliikenneongelmat ratkaisemalla.

Kiinnitetään erityistä huomiota toimintakykyisten aluekeskusten syntymiseen. Jatketaan palvelukeskusten ympäristöjen parantamista.

Lisätään rakennettujen asuntoalueiden viihtyisyyttä ja elinvoimaisuutta kaupunkilaisten tasarvoisuudesta huolehtien.

Rauhoitetaan asuinalueet läpiajoliikenteeltä ja vältetään ratkaisuja, jotka sitä synnyttävät.

Edistetään uusien kaupunkimaisten pientaloratkaisujen toteuttamista. Alueiden tiiveydellä huolehditaan palvelujen saatavuudesta, joukkoliik-

kenteen toimivuudesta ja luonnontilaisten alueiden säilymisestä.

Lisätään kerrostaloasumisen houkuttelevuutta ympäristönparantamistoimilla.

Huolehditaan siitä, että melu- ja tärinätasot eivät asuinalueilla nykyisestä nouse eikä uusia melulle ja tärinälle alttiita asuinalueita synny.

Toteutetaan melusuojaukset ensisijaisesti maastonmuotoilun ja viherrakentamisen keinoin.

Otetaan maankäytön suunnittelussa virkistys-, ulkoilu- ja suojelualueet tasavertaisina huomioon muun maankäytön kanssa.

Säilytetään ranta-alueet yleisessä käytössä ja

jätetään luonnontilaisia ranta-alueita rakentamatta.

Toteutetaan koko kaupungin kattava viheraluejärjestelmä, jolla turvataan kaupunkiluonnon monipuolisuus, ekologinen kestävyys, taloudellinen tuottavuus, asuinalueiden viihtyisyys, kaupunkikuvan elävyys ja muut viheralueiden käyttömuodot.

Valitaan viheralueiksi maisemakvaltaan riittävän vetovoimaiset alueet, jotka pinta-alaltaan pieninäkin pystyvät tasapainottamaan kasvavassa kaupungissa tapahtuvia muutoksia.

Tuetaan ensisijaisesti olemassa olevien viheralueiden säilymistä ja kehittymistä ja muuntumista rakennettuihin oloihin soveltuviksi.

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS JA YRITYSTOIMINTA

Kestävä kehitys edellyttää monipuolista, elinvoimaista ja ympäristövastuunsa tuntevaa elinkeinoelämää, jossa ympäristöasiat sisältyvät yritysten strategiaan ja jokapäiväiseen toimintaan. Osaamisen lisääminen luo pohjan menestyvälle yritystoiminnalle ja talouden kestävyydelle.

Oulussa päämääränä on:

- vahvistaa monipuolista ja paikallisesti kestävästä elinkeinorakennetta
- kehittää Oulusta ympäristö- ja hyvinvointiteknologian kärkikaupunki
- lisätä yritysten omatoimisuutta ympäristöasioiden hoitamisessa ja laajentaa ympäristönsuojelun tuotteen koko elinkaaren
- edistää kestävästä kehitystä määräyksin ja maksupolitiikalla

Keinoja päämäärien saavuttamiseksi:

Sisällytetään kestävästä kehityksen periaatteet kaupungin elinkeinostrategiaan.

Tuetaan teknologian uusia ympäristöä säästäviä mahdollisuuksia ja sovelluksia elinkeinoelämässä.

Hyödynnetään uutta teknologiaa viestiliikenteessä sekä veden- ja energiankulutuksen optimoinnissa ja seurannassa.

Luodaan toimiva yhteistyö kaupungin yritystoiminnan kehittämistä ja ympäristöasioista vastaavien tahojen kesken.

Parannetaan pienten ja keskisuurten yritysten ympäristöasioiden hoidon tasoa neuvontapalveluja sekä kaupungin ja yritysten ympäristöyhteistyötä kehittämällä.

Edistetään työllistymistä aktiivisella, ympäristövaikutukset huomioonottavalla elinkeinopolitiikalla ja työllistämiskokeiluja toteuttamalla.

Luodaan kaupunkiorganisaatioon nykyistä pitempijaksoinen tilinpäätösmenettely, jossa saavutetut hyödyt osoitetaan hyödyntuottajalle.

Luodaan käyttömääriin ja –tapoihin perustuva maksujärjestelmä, jossa aktiivisesta jätteen lajittelusta, veden- tai energiankulutuksen säästöistä koituu hyöty toiminnan toteuttajalle.

Vähennetään materiaalien resurssien liikuttelutarvetta hyödyntämällä tietotekniikkaa ja rakentamalla järjestelmiä mm. toimivien logistiikkaratkaisujen, verkko- ja mobiilipalvelujen aikaansaamiseksi.

KUORMITUS JA KULUTUS

Kestävä kehitys edellyttää, että ihmisen toiminnasta ilmakehään, vesistöihin ja maaperään kohdistuva ympäristökuormitus ei vaaranna terveellistä elinympäristöä eikä ylitä luonnon sietokykyä. Energiatalouden tulee olla säästäväistä ja tehokasta. Luonnonvarojen kestävä käyttö edellyttää tuotteiden tarkastelun ulottamista raaka-aineista loppusijoitukseen, jätteiden synnyn ennaltaehkäisyä sekä toimivaa jätehuoltoa. Sitoutuminen kestävän kehityksen periaatteisiin kohdistuu eri toimintojen ja tuotteiden koko elinkaareen.

Oulussa päämääränä on:

- tehostaa kaikessa toiminnassa raaka-aineiden ja energian käyttöä ja minimoida päästöjen ja jätteiden määrät
- laajentaa energihuollossa kestävän kehityksen mukainen tarkastelu ja toimenpiteet koko energiaketjuun polttoaineen tuotannosta energian loppukäyttöön saakka
- torjua ympäristön aiheuttamat terveysriskit sekä turvata laadukkaat ja turvalliset elintarvikkeet sekä juomavesi
- kehittää välineitä ja toimintamalleja, joilla rakentamisen koko elinkaareen liittyvät haitalliset ympäristövaikutukset voidaan arvioida ja ehkäistä
- vähentää kulutusta ja nopeuttaa ympäristöä säästävien tuotteiden käyttöönottoa ympäristölle haitallisempien tuotteiden sijaan

Keinoja päämäärien saavuttamiseksi:

Käsitellään ilmaan, veteen ja maaperään joutuvia päästöjä kokonaisuutena ja sovelletaan ympäristöä kuormittavaan toimintaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatetta.

Tehostetaan toimenpiteitä energian ja veden kulutuksen vähentämiseksi sekä käynnistetään energiaa säästäviä ja vedenkulutusta vähentäviä hankkeita.

Selvitetään uusien energiamuotojen käyttöönottomahdollisuuksia sekä varaudutaan vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöön jo olemassa olevissa laitoksissa.

Luodaan uusia toimintatapoja materiaalien kierrätyksen ja hyötykäytön edistämiseen.

Vähennetään liikenteen aiheuttamia epäpuh-

tauspäästöjä ja meluhaittoja muuttamalla liikennekäyttäytymistä sekä kehittämällä huolto- ja kuljetusliikenteen logistiikkaa ja katujen kunnonapitoa.

Laaditaan toimenpideohjelma kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

Turvataan ja parannetaan Oulujoen veden laatua tehostamalla haja-asutuksen jätevesien käsittelyä sekä maa- ja metsätalouden vesiensuojelutoimia jokivarressa.

Turvataan riittävällä valvonnalla sekä elintarvikkeiden tuottajille ja käyttäjille suunnatulla tiedotuksella ja koulutuksella terveelliset ja turvalliset elintarvikkeet.

Sisällytetään elinkaariajattelu rakennusten suunnitteluun, toteutukseen ja käyttöön ulottaen tarkastelu talouteen, ekologiaan, toimi-

vuuteen, terveellisyteen, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.

Kaikkien rakennuskohteiden tarpeellisuus tutkitaan huolellisesti ja kohteista tehdään elinkaarianalyysi.

Rakentamisen suunnitteluun panostamalla luodaan aikaa kestäviä rakenteellisia, toiminnallisia ja esteettisiä ratkaisuja, joita ylläpidetään oikealla käytöllä ja kunnossapidolla.

Tehostetaan rakennusjätteen hyödyntämistä ja lisätään uusiokäyttöön soveltuvien materiaalien käyttöä rakentamisessa.

Ylläpidetään ja kunnostetaan kaupungin rakenteita ja julkisia tiloja. Asetetaan työn toteuttamisen laatuksiteriksi ympäristön tilan parantaminen.

Vähennetään suurten yleisötapahtumien aiheuttamaan siivottomuutta ja muita ympäristöhaittoja edellyttämällä tilaisuuksien järjestäjiltä riittävää varautumista tapahtumien aiheuttamiin roskaamis-, pysäköinti- ja muihin ympäristöön vaikuttaviin tekijöihin.

Lisätään tiedollisen ja taloudellisen ohjauksen avulla ympäristöä säästävien tuotteiden hankintaa ja materiaalitehokasta käyttöä.

Otetaan huomioon ympäristötekijät kaupungin hankintojen valintakriteereissä jo tarjouspyyntöjen valmistelu- ja tilausvaiheessa.

Lisätään ympäristömerkittyjen tuotteiden määrää kaupungin hankinnoissa ja kartoitetaan ympäristösertifioitujen yritysten määrää tuotteiden ja palvelujen tuottajina.

Oulun kaupungin kestävän kehityksen politiikka

OULU KASVAA KESTÄVÄSTI

I ASEENTEET JOHTAVAT SITOUTUMISEEN

Oulussa päämääränä on:

- lisätä kaupunkilaisten ympäristötietoisuutta ja vahvistaa henkilökohtaista ympäristövastuuta
- sitouttaa ja motivoida asukkaat, työntekijät ja päättäjät toimintaan kestävän kehityksen edistämiseksi
- saada aikaan muutosta jokapäiväisiin toimintatapoihin ja käyttäytymismalleihin
- kehittää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

II OLOSUHTEET LUOVAT MAHDOLLISUUDET

Oulussa päämääränä on:

- kehittää kaupunkia paikallisia luonnonolosuhteita hyödyntäen ja kunnioittaen
- taata asukkaille laadukas lähiympäristö sekä riittävät virkistys- ja vapaa-ajanviettoalueet luonnon monimuotoisuutta heikentämättä
- vahvistaa kulttuuriympäristön ominaispiirteiden tunnistamista ja säilyttämistä
- lisätä suvaitsevuutta ja kohdata monikulttuurisuus voimavarana
- taata riittävät palvelut kaupunkilaisten selviytymiseksi erilaisissa elämäntilanteissa

III TOIMINTATAPAVALINNOILLA KOHTI JATKUVAA PARANTAMISTA

Maankäyttö ja liikenne

Oulussa päämääränä on:

- toteuttaa seudun maankäytönsuunnittelua yhdessä seudun kuntien kanssa siten, että luodaan toimiva, viihtyisä, turvallinen ja taloudellinen yhdyskuntarakenne
- saada aikaan yhdyskunta, joka sopeutuu muutoksiin ja jättää tulevillekin sukupolville kehittämismahdollisuuksia
- sovittaa yhteen alueiden eri käyttömuotoja moninaiskäytön periaatteella ja tuoda kaupunkiluonto, rannat, vesistöt ja metsät mahdollisimman monen oululaisen ulottuville
- toteuttaa liikennejärjestelmä, jossa joukkoliikenteen ja muiden henkilöautolle vaihtoehtoisten liikenne-
muotojen osuutta kasvatetaan
- luoda korkeatasoisesta viherverkostosta kaupungille kilpailuetu.

Taloudellinen kestävyys ja yritystoiminta

Oulussa päämääränä on:

- vahvistaa monipuolista ja paikallisesti kestävää elinkeinorakennetta
- kehittää Oulusta ympäristö- ja hyvinvointiteknologian kärkikaupunki
- lisätä yritysten omatoimisuutta ympäristöasioiden hoitamisessa ja laajentaa ympäristönsuojelu tuotteen koko elinkaareen
- edistää kestävästä kehitystä määräyksin ja maksupolitiikalla.

Kuormitus ja kulutus

Oulussa päämääränä on:

- tehostaa kaikessa toiminnassa raaka-aineiden ja energian käyttöä ja minimoida päästöjen ja jätteiden määrät
- laajentaa energiahuollossa kestävän kehityksen mukainen tarkastelu ja toimenpiteet koko energiaketjuun polttoaineen tuotannosta energian loppukäyttöön saakka
- torjua ympäristön aiheuttamat terveysriskit sekä turvata laadukkaat ja turvalliset elintarvikkeet sekä juomavesi
- kehittää välineitä ja toimintamalleja, joilla rakentamisen koko elinkaareen liittyvät haitalliset ympäristövaikutukset voidaan arvioida ja ehkäistä
- vähentää kulutusta ja nopeuttaa ympäristöä säästävien tuotteiden käyttöönottoa ympäristölle haitallisten tuotteiden sijaan

KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKAN TAUSTAA OULUSSA

Agenda 21:

Rion ympäristö- ja kehityskonferenssin (1992) maailmanlaajuinen kestävä kehityksen toimintaohjelma.

Agenda 21, luku 28:

Paikallinen kestävä kehityksen toimintaohjelma.

Aalborgin asiakirja (1994):

Euroopan kaupunkien sopimus kohti kestävä kehitystä.

Kaupunginhallitus 5.12.1994 § 971:

Aalborgin asiakirjan käsittely – sitoutuminen paikallisen ympäristöohjelman laadintaan.

Kaupunginhallitus 5.2.1996 § 95:

Kestävä kehityksen toimintaohjelmaa laativan työryhmän asettaminen.

Kaupunginvaltuusto 12.5.1997 § 62:

Oulun kaupungin kestävä kehityksen toimintaohjelman hyväksyminen.

Kaupunginhallitus 9.6.1997 § 559:

Kestävä kehityksen seurantarayhmän asettaminen.

Kaupunginhallitus 2.3.1998 § 153:

Kestävä kehityksen tunnustuspalkinnon perustaminen.

Kaupunginvaltuusto 23.11.1998 § 121:

Kestävä kehityksen seurantaraportin 1998 käsittely.

Kaupunginvaltuusto 28.6.1999 § 69:

Tilinpäätöksen liitteenä olevan kestävä kehityksen toteutumisen yhteenvedon vuodelta 1998 käsittely.

Kaupunginhallitus 14.12.1999 § 995:

Kestävä kehityksen tunnustuspalkinnon myöntäminen.

Kaupunginvaltuusto 19.6.2000 § 79:

Tilinpäätöksen liitteenä olevan kestävä kehityksen seurantaraportin 1999 hyväksyminen.

Kaupunginhallitus 2.4.2001 § 324:

Kestävä kehityksen politiikan päivityksen työryhmän asettaminen.

Kaupunginvaltuusto 25.6.2001 § 67:

Tilinpäätöksen liitteenä olevan kestävä kehityksen seurantaraportin 2000 hyväksyminen.